

Warszawa, dnia 22 marca 2024 r.

BL.1120.62.2024

Pan Minister
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

**Wstępna opinia legislacyjna do poselskiego projektu ustawy o uchyleniu
ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków
i opiece nad zabytkami
(przedstawiciel wnioskodawców - poseł Jarosław Rzepa)**

Projekt ustawy ma na celu uchylenie ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zdaniem Wnioskodawców nowelizacja z dnia 13 lipca 2023 r. stanowi realne zagrożenie dla dziedzictwa kulturowego państwa, a także spowoduje trudności w stosowaniu przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Dołączone do projektu uzasadnienie spełnia wymagania określone w art. 34 ust. 2 pkt 1–4 i 7 regulaminu Sejmu.

Z uwagi na to, że projekt ustawy nie spowoduje obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a wręcz przeciwnie – zmniejszy obciążenia budżetu państwa oraz to, że projekt nie przewiduje wydania aktów wykonawczych, przepisy art. 34 ust. 2 pkt 5 i 6 oraz ust. 4a regulaminu Sejmu nie znajdują zastosowania.

Projekt ustawy nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, zatem wymóg określony w art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu nie znajduje zastosowania.

Z uwagi na to, że projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych ani przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, przepis art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu również nie znajduje zastosowania.

Zgodnie z art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu uzasadnienie powinno przedstawiać wyniki przeprowadzonych konsultacji oraz informować o przedstawionych wariantach i opiniach. W uzasadnieniu projektu nie zawarto informacji, iż projekt był konsultowany. Biorąc pod uwagę zakres projektowanych zmian i ustawowe uprawnienie do udziału w procesie konsultacji podmiotów, Biuro Legislacyjne wskazuje, iż Marszałek Sejmu, przed skierowaniem do pierwszego czytania, powinien przesłać projekt w celu zaopiniowania do:

- Sądu Najwyższego – na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym,
- Prokuratora Generalnego – na podstawie art. 3 § 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze,
- Naczelnej Rady Adwokackiej – na podstawie art. 58 pkt 9 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze,
- Krajowej Rady Radców Prawnych – na podstawie art. 60 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,
- Rady Dialogu Społecznego – na podstawie art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego,
- Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej – na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
- Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych – na podstawie art. 51 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Odnosząc się do kwestii skierowania projektu ustawy do pierwszego czytania należy wskazać, że w świetle art. 37 ust. 2 Regulaminu Sejmu, pierwsze czytanie na posiedzeniu Sejmu przeprowadza się, m. in., w odniesieniu do projektów ustaw regulujących ustroj i właściwość władz publicznych. Oceniając zaistnienie tej przesłanki należy posługiwać się wykładnią językową określenia „regulujących ustroj i właściwość”. Wynika z niej, że pierwsze czytanie na posiedzeniu Sejmu przeprowadza się obligatoryjnie wówczas gdy projekt dotyczy zarówno ustroju, jak i właściwości władz publicznych. W analizowanym przypadku projekt reguluje jedynie właściwość władz publicznych (np. uchylany art. 36d przewiduje, iż minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie prowadził rejestr poszukiwań) zatem wykładnia językowa art. 37 ust. 2 Regulaminu Sejmu prowadzi do wniosku, że jego pierwsze czytanie może odbyć się na posiedzeniu komisji. Należy odnotować jednak, że Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 9 grudnia 2015 r. (sygn. akt K 35/15) wyraził stanowisko, że przepis art. 37 ust. 2 w zakresie przesłanki „ustroj i właściwość władz publicznych” należy interpretować szerzej, tj. uznać, że przesłanka ta zachodzi również wówczas gdy projekt ustawy odnosi się choćby do jednego z jej elementów (ustroju albo właściwości).

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawa nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Projekt przewiduje, iż ustawa ma wejść w życie 1 maja 2024 r. Wnioskodawcy w uzasadnieniu wskazali, że wejście w życie projektowanych przepisów we wskazanym terminie jest skorelowane z wejściem w życie uchylanej nowelizacji z dnia 13 lipca 2023 r.

Biuro Legislacyjne pragnie zauważyć, że zaproponowany w projekcie termin wejścia w życie ustawy z dniem 1 maja 2024 r. może kolidować z terminami przewidzianymi w Konstytucji RP dla organów władzy publicznej uczestniczących w procesie ustawodawczym. Jednocześnie w przypadku zachowania przez Sejm

zaproponowanego terminu wejścia w życie regulacji istnieje ryzyko, iż w wyniku wykorzystania przez pozostałe organy władzy publicznej uczestniczące w procesie ustawodawczym konstytucyjnych terminów, proces legislacyjny ustawy nie zakończy się przed wskazaną datą. Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego sygn. akt Kp 2/18 „określenie dnia wejścia ustawy zmieniającej w życie z pominięciem zagwarantowanego Prezydentowi w art. 122 ust. 2 Konstytucji terminu podjęcia decyzji co do podpisania ustawy stanowi wystarczającą przesłankę stwierdzenia, że w badanej sprawie naruszono nakaz zachowania odpowiedniej *vacatio legis*”. Trybunał uznał, iż Prezydent nie może zostać postawiony w sytuacji „w której podpisując ustawę niezwłocznie, spowodowałby naruszenie standardowej *vacatio legis* albo – korzystając z przysługującego mu konstytucyjnie terminu podpisania ustawy – spowodowałoby naruszenie art. 2 Konstytucji i wywodzonej z niego zasady niedziałania prawa wstecz.”.

Ponadto projekt ustawy zawiera uchybienia natury legislacyjnej możliwe do sanowania na dalszym etapie prac legislacyjnych.

Opracował:

Jakub Krowiranda – st. specjalista ds. legislacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego

Maciej Lewandowski